

සර්වමුථ්පාදි ඔඝුරමු .

අඃ ගඝ: | අඃමු අඝ: |

මේ වාඝ්‍ය දෙකෙහි අඝුඝ්චාරඃ ඝ්චරුච දෙකකින් තිබේ. චලමු වාඝ්‍යයේ අඝුඝ්චාරඃ යෙදී ඇත. දෙවන වාඝ්‍යයෙහි අඝුඝ්චාරඃ **මු** වී ඇත. අඝුඝ්චාරඃට චඝුච ව්‍යඝුඝ්චනාඝුරඃයක් යෙදේ නම් අඝුඝ්චාරඃ වෙනඝ් නොවේ. ඝ්චරඃයක් ඇති විට **මු** බවට චත් වේ.

01.

මු + හඝ ↓ ට	තමු + හඝති = තාමු + චඝුචති = කිමු + වදති = ඝචුමු + වද = ධර්මමු + චර =
-------------------	---

02.

ට + ඝුචර ↓ මු	කිං + අඝුචි = කිං + අචුර = චුච්ච + අඝගත: = චලං + අදාඃ = කිං + ඝුචි =
---------------------	--

03.

ට + ක ච ට ත ච ↓ තචු චර්ගාචුචාදේඝ:	ඝං + චාර = තං + ඝාචාති = ඝං + චාච =
වර්ච අඝුරඃයක් නොමැති විට චචන චරිදි ද්චිච්ච වේ.	
ඝං + ඃචුචා = ඝංඃඃඃචුචා ඝං + චචුර: = ඝංචචුර: ඃ + ලෞකමු = ඃචුලෞකමු	

04. සාමාන්‍යයෙන් පාදාන්තයෙහි අනුස්ථානය නොතැබේ. **ම** ලෙස තැබේ.

- පළමු උදාහරණ (නාමයක අග)

දේව්
ලෝකම්
ගෘහම්
ණලම්
ණෂ්ණම්

- දෙවන උදාහරණ (ශ්ලෝකයක අග)

රාජෙති ක්‍රියතී මාත්‍රා ධීගතාමණ්‍රමාදිනාම් ।
රාජානමෙව සංශ්‍රිතිය විධ්‍ව්‍නාතිය ණ්‍රාං ගතියම් ॥

- තෙවන උදාහරණ (වාක්‍යක අග)

යත්තියාමිහිතං තත් සත්‍යම් ।
යඤ්ඤමාත්‍රාදිණි මයමුණගත: ස්වාමී තදණ්‍රයුක්තම් ।

අන්‍යාසය 01

- පහත උද්ධෘතයන්හි සන්ධිපද (වාක්‍යාදේශන හා අනුස්ථාන) විසන්ධි කරන්න.

1. තඤ්ඤත්‍රා ඤතූරක: කිඤ්ඤානරං ගත්‍රා සත්‍රමමඤ්ඤෙත්‍ර ණ්‍රොඤ .
2. මධ්‍ර කියෙව් මාං ව්‍රාකූලයසිය තත් කථය කියෙතත් ඤිතිය .
3. අහො කියෙතත්‍රමයා කූතම් .
4. යඤ්ඤණාදොඤණි මාංසාශියනස්ත්‍රියානුග: සංවූත්ත: .
5. කදාඤ්ඤින්‍රාං ශ්‍රණාගතං රඤ්ඤිතිය .
6. යධ්‍රාඤ්ඤි තධ්‍රාඤ්ඤි නාත්‍ර විඤ්ඤාරහෙතූ: .
7. තඤ්ඤාදිය කාඤ්ඤිඤ්ඤිත්‍රියස්ත්‍රි තධ්‍රිඤ්ඤිත්‍රියතාං විනියණාතණ්‍රතීකාර: .
8. න කථංඤ්ඤිඤ්ඤානිත්‍රියගමත් .
9. නේත්ස්‍රාඤ්ඤිත්‍රියරඤ්ඤා මවිණ්ඤිතිය .
10. තධ්‍රත්‍රා තත්‍ර ස්ත්‍රානෙ කිඤ්ඤින්‍රාත්‍රං ධනමානියාඤ්ඤ: .

- පහත උද්ධෘතයන්හි යටින් ඉරි ඇඳි විසන්ධිපද සන්ධි කරන්න.

1. කි₁ම₂ ක්වචි₃ත්₄ ශ්‍යෙ₅නො₆ බල₇ම₈ හර්තු₉ම₁₀ ශක්₁₁තී₁₂ ।
2. රා₁ජ₂න₃ ත₄ත්‍ර₅ හ₆රෙ₇ත්₈ ශ්‍රේ₉ෂ්ඨි₁₀නො₁₁ බා₁₂ල₁₃ක₁₄ම₁₅ නා₁₆ත්‍ර₁₇ ස₁₈ංශ₁₉ය₂₀ : ।
3. ය₁ත්₂ ශ්‍රා₃ප₄දා₅නා₆ම₇ ම₈භ්‍යේ₉ ක₁₀ඡි₁₁ත්₁₂ රා₁₃ජා₁₄ නා₁₅ස්ති₁₆ ।
4. ත₁ත්₂ ක₃ඡ්‍ය₄තා₅ම₆ ත₇ත්₈ ර₉ක්ෂා₁₀ර්ත₁₁ම₁₂ ක₁₃ඡි₁₄ත්₁₅ උ₁₆පා₁₇ය₁₈ : ।
5. කි₁ං₂ ඒ₃ව₄ං₅ ශී₆ල₇ඝ₈ණ₉ඳ₁₀න₁₁ම₁₂ ක₁₃ූ₁₄ත₁₅ං₁₆ ।
6. ත₁ත්₂ දේ₃ව₄ : ප₅ර₆මා₇ණ₈ං₉ ।
7. ව₁ය₂ස්‍ය₃ ය₄ත්₅ කි₆ංචි₇ත්₈ දු₉ :ඝ₁₀ක₁₁ර₁₂ණ₁₃ම₁₄ ත₁₅ත්₁₆ ව₁₇ද₁₈ ।
8. ම₁ද₂ර₃ ය₄ච්ච₅ව₆ම₇ ත₈ත්₉ අ₁₀ර්₁₁ප₁₂ මේ₁₃ හූ₁₄ද₁₅ය₁₆ම₁₇ යේ₁₈න₁₉ සා₂₀ ।
9. ත₁ත්₂ ම₃මේ₄ත₅ත්₆ අ₇ඪ₈ ප₉ු₁₀න₁₁ර්₁₂ඤ₁₃ම₁₄දි₁₅න₁₆ං₁₇ ච්ච₁₈ ස₁₉ං₂₀ජා₂₁ත₂₂ං₂₃ ।
10. ඒ₁ත₂ත්₃ ඒ₄ව₅ හි₆ පා₇ඣ₈ඤ₉ත්‍ය₁₀ම₁₁ ය₁₂ත්₁₃ස්₁₄ව₁₅ල්₁₆පා₁₇ත්₁₈ මූ₁₉ර්₂₀ර₂₁ක්ෂ₂₂ණ₂₃ං₂₄ ।

ज्ञानस्याभरणं क्षमा ।

දොනසාහරණං ක්ෂමා
ඉවසීම නුවණට ආහරණයකි.

त्यजन्त्युत्तमसत्त्वा हि प्राणानपि न सत्पथम् ।

තාජන්තූත්තමසත්ථවා හි ප්‍රාණානපි න සත්පථම්
උත්තමයෝ ජීවිතය අත්හළත් සුමග අත් නොහරිත්.

दुग्धघौतोऽपि किं याति वायसः कलहंसताम् ।

දුග්ධධොතෝපි කිං යාති වායස : කලහංසතාම්
කපුටා කිරිවලින් හේදුවත් කලහංසයෙක් වේද?